

“Fas memòria...” o «Per a memòria...»

*Memòries d'una família pagesa:
els Anglada de Fonteta (segles XVII-XVIII),
transcripció, estudi i notes a cura de Santi Soler i Simon,
Ed. Ajuntament de la Bisbal d'Empordà, 1994.*

Pels volts de Sant Jordi solen aparèixer una gran munió de llibres. Enmig del guirigall de títols, discretament, hi ha també les aportacions locals, de vegades prou consistents. Val la pena de subratllar-les. Una d'aquestes aportacions és, precisament, el llibre *Memòries d'una família pagesa: els Anglada de Fonteta*, edició a cura del jove arxiver Santi Soler.

Avui és ja plenament assumit que la història, com a disciplina, no pot cenyir-se només als grans personatges ni als grans esdeveniments. En el seu propòsit de comprendre el passat, amb tota la seva complexitat i abastant tota la societat, no pot negligir els testimonis més quotidians i més espontanis. Fins i tot podem creure que ens aporten una visió més real del passat, la de l'home ordinari. És segurament en aquesta orientació historiogràfica que cal atribuir l'interès acrescut per donar a conèixer textos de memòries, dietaris, i altres documents similars escrits per homes sense especial relleu, o amb tot el relleu dels homes qualssevol. És la narrativa d'origen privat. Alguns textos d'aquest caràcter fa ja algun temps que varen ser publicats, i aquí cal recordar òbviament el text de Sebastià Casanovas, *Memòries d'un pagès del segle XVIII*, editat per Curial el 1978, a cura de Jordi i Maria Àngels Anglada. Més recentment cal esmentar els treballs sistemàtics del gironí Antoni Simon. En tot cas, l'obra de Santi Soler s'afegeix a aquest elenc.

L'obra m'ha arribat en un moment en què estava llegint, precisament, el llibre de Joan Busquets, *La Catalunya del barroc vista des de Girona. La crònica de Jeroni de Real (1626-1683)*. Ha estat una felicitat coincidir. Perquè Joan Busquets s'encara a una important crònica gironina, la de Jeroni de Real, ben diferent

lògicament a les *Memòries* dels Anglada. Ens permetrà relacionar-les, i descobrir-ne les similituds i les dissemblances. O sigui, com veien el seu temps un noble gironí, culte i durant molts anys jurat en cap, originari també, tanmateix, d'una comarca baix empordanesa (Fontclara), i un pagès benestant de Fonteta, que fou així mateix jurat de la Universitat forana de la Bisbal. En tot cas, Joan Busquets esmerça algunes pàgines a reflexionar sobre els pros i els contres de la narrativa personal. Òbviament, algunes de les seves consideracions s'escauen com anell al dit. Assenyala com aquesta mena de literatura ens ajuda a l'estudi de «les reaccions subjectives, de les mentalitats, de les actituds religioses», a «descobrir la subjectivitat dels sentiments personals i col·lectius que ajuden a reconstruir una realitat completa, on tots els aspectes de la vida dels homes són tinguts en compte». D'aquesta manera, a partir dels fenòmens locals i els esdeveni-

ments familiars o individuals ens podem acostar a la vida de la gent corrent, la més abundant.

En efecte, el llibre de *Memòries* de ca n'Anglada de Fonteta és una pedrera abundant de notícies de tota mena, sempre amarades de subjectivitat. Les *Memòries* les inicia Miquel Anglada l'any 1612. Van ser prosseguides pel seu fill Josep, molt deficientment perquè era maldestre en l'escriptura. Les continuaren Francesc i el seu fill, també Francesc de nom. Passaren posteriorment a Joan per acabar, ja al principi del segle XIX, a mans de Miquel. Hi ha, doncs, una continuïtat de sis generacions, tot i que l'aportació de cada hereu Anglada és dissemblant, heterogènia. Sobresurten les aportacions de l'iniciador, Miquel Anglada, en el primer terç del segle XVII, i la del besnet Francesc, a mitjan XVIII. Moltes de les notícies anotades, de caire econòmic, havien de tenir una utilitat pràctica amb vista a l'administració del patrimoni. Però hi són anotades també moltes altres notícies, familiars, meteorològiques, de la comunitat pagesa, de la vila de la Bisbal, o fins i tot de la història general de Catalunya. En efecte, el lector podrà espigolar una munió de notes interessants i interpretacions dels esdeveniments que ens apropen a la mentalitat de l'època i de la classe pagesa benestant. Les qüestions històriques, que a vegades ens semblen abstractes, aquí prenen un nou enfocament, més viu, plenes de detalls significatius, i exposades amb un llenguatge viu, ric i suggestiu.

Els Anglada tenien consciència que el document, més enllà de la seva utilitat immediata, era un testimoni del seu temps i de la seva vida. D'aquí que sovintegin les expressions «per a memòria» o «fas memòria». En definitiva, es palesa com aquesta mena de

Memòries d'una família pagesa: els Anglada de Fonteta

(SEGLES XVII - XVIII)

ESTUDI I TRANSCRIPCIÓ SANTI SOLER I SIMON